

Jornada Creacultura

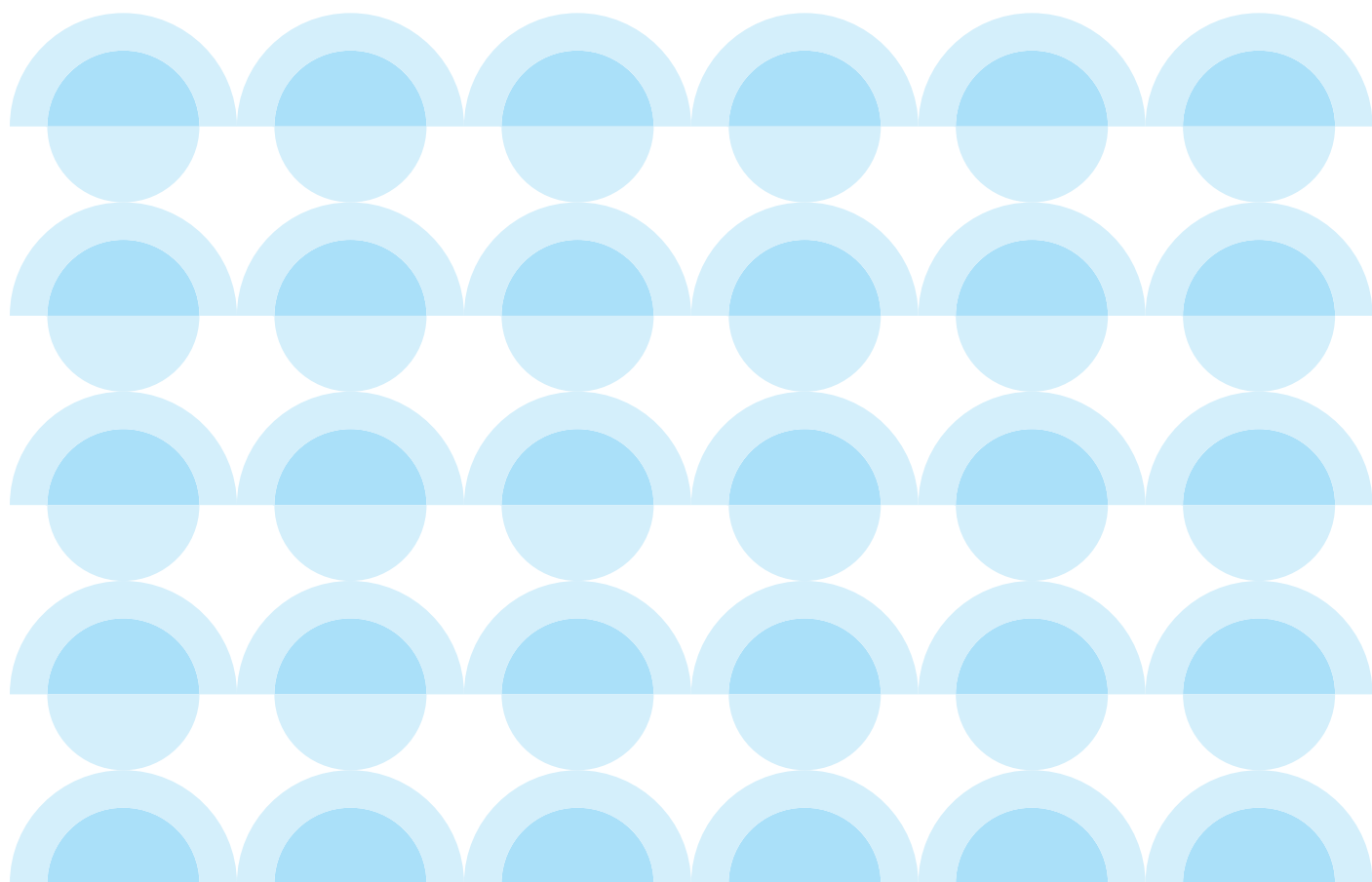
Cultura i Salut Mental

28 de setembre de 2022

Sala d'Actes del Santa Mònica

de 10 a 14 h

Presencial i en streaming

Introducció

La cultura pot ser terapèutica, divulgativa i ajudar a trencar amb estigmes socials. La ciència avala que les arts poden tenir un efecte positiu en la simptomatologia de determinats trastorns de salut mental, en l'equilibri emocional, la sociabilitat i l'autoestima.

Cada vegada existeix més implicació per part dels projectes culturals en aquest sentit, tant a l'hora d'abordar la temàtica en la creació, com a l'hora de fer. partícips a col·lectius que conviuen amb un trastorn.

El compromís del Departament de Cultura és donar visibilitat a aquests projectes, fomentar-los i vetllar perquè aquesta sigui una línia de treball dels sectors culturals. Això es concreta amb l'avantprojecte de llei dels drets culturals que té l'objectiu de garantir la lliure participació, creació i accés de tota la ciutadania a la vida cultural.

La jornada oferirà exemples de projectes consolidats de diferents disciplines artístiques que aborden qüestions de salut mental i estan o han estat programats en equipaments.

Els responsables de programació municipals poden exercir un paper important per desestigmatitzar, sensibilitzar i donar a conèixer els trastorns de salut mental a la societat des d'una perspectiva positiva i inclusiva.

Jornada Creacultura

Cultura i Salut Mental

Objectius

- Visibilitzar projectes culturals que aborden trastorns de salut mental a través d'una disciplina artística.
- Posar en valor la Cultura com a eina terapèutica i divulgativa per transmetre l'experiència de les persones que conviuen amb un trastorn.
- Incorporar la salut mental a la programació com un dels eixos temàtics d'interès pel públic general.
- Fomentar que la cultura esdevingui un espai de cura i benestar.
- Apostar per la diversitat i la capacitat artística de les persones que conviuen amb un trastorn mental i programar les seves creacions als equipaments i festivals.

Jornada Creacultura

Cultura i Salut Mental

Programa

9.30 h Benvinguda al Santa Mònica.

10 h Presentació del director general, Josep Vives i Gràcia.

10.05 h *Quins beneficis pot aportar la cultura a la salut mental?* a càrrec de Joan Ramon Fortuny, psiquiatra i director del Procés de Rehabilitació Psicosocial del Parc Salut Mar.

10.30 h Projectes d'arts escèniques, de música, d'arts visuals i de biblioteques que aborden qüestions de salut mental:

- Projectes d'arts escèniques:
 - Espectacle *Harakiri*, a càrrec de Mireia Gràcia, productora de l'espectacle. i Xavier Buxader, adjunt a direcció.
 - Espectacle *Nua*, a càrrec d'Ann Perelló, productora de l'espectacle.
- Projectes d'arts visuals:
 - Projecte *Mosmirem* i línia de treball conjunta entre Lo Pati, Centre d'Art de les Terres de l'Ebre, i la Fundació Pere Mata. A càrrec d'Aida Boix, directora del centre.
 - Exposició *Narcohumanisme*, Eloy Fernandez, a càrrec d'Eloy Fernández, comissari de l'exposició.
- Projectes a les Biblioteques:
 - Projecte Biblioteques i Salut Mental a les Terres de l'Ebre, a càrrec de Cinta Roig, cap de Biblioteques de les Terres de l'Ebre i Mariola Castaño, tècnica de projectes.

Conductora: Núria Cañamares, periodista.

D'11.30 a 12 h Pausa a la Sala Balcó

Jornada Creacultura

Cultura i Salut Mental

Programa

12 h Taula rodona: Per què és important i fructífera la implicació de col·lectius de salut mental en els projectes culturals?

- Emilio Rojo Rodes, psiquiatra i membre col·laborador del Pacte Nacional de Salut Mental de Catalunya.
- Mercè Torrentallé, membre de la Federació Catalana de Salut Mental de Catalunya.
- Melisa Mercadal, professora del Departament d'Educació i Mediació Artística de l'ESMUC i representant de l'Acadèmia Catalana de la Música.
- Roser Sanjuan, responsable del Servei Educatiu del Centre d'Art la Panera.
- Sònia Gainza, directora del programa Apropa Cultura.
- Beatriz Liebe, directora de L'Altre Festival.

Moderadora: Núria Cañamares, periodista.

De 13.30 a 14 h Torn obert de paraules.

Currículums dels professionals participants

Joan Ramon Fortuny,

psiquiatra i Director del Procés de Rehabilitació Psicosocial del Parc Salut Mar

Psiquiatre i director del Procés de Rehabilitació Psicosocial del Parc Salut Mar. Considera que les activitats relacionades amb la cultura i l'art milloren molts aspectes de la persona, com ara l'expressió de les emocions i l'autoestima o fins i tot aspectes cognitius i de coordinació. Així mateix, considera que aquestes activitats redueixen l'estrès i l'ansietat.

Mireia Gràcia Bell-lloch,

productora executiva de Les Impuxibles i de l'espectacle *Harakiri*

És productora executiva de Les Impuxibles des de 2021, i des de 2019 s'ocupa de la distribució dels seus espectacles. Graduada en Periodisme per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) i màster en Gestió Cultural a la Universitat Oberta de Catalunya (UOC). Ha treballat en la distribució, producció de gires i gestió de diversos espectacles i companyies a l'Estat espanyol i a Argentina. Algunes de les produccions en les quals ha treballat són: *Federico García*, de Pep Tosar; *Othelo*, de Gabriel; *Chamé* i *El declivi*, de Nelson Valente; *Inestable*, de la companyia Sutottos, entre d'altres. També ha estat productora executiva de la companyia de dansa Roser López Espinosa.

Xavi Buxeda Marcet,

productor de l'espectacle *Harakiri* de les Impuxibles

És autor i director de l'obra *Qui estigui lliure* (La Villarroel, 2022) i *Si mai has baixat* (Teatre Tantarantana, 2022). Ha treballat d'ajudant de direcció per Les Impuxibles, Denise Duncan, Toni Casares o Marta Buchaca. Ha participat com a ajudant de direcció i producció a festivals com TNT, Elixir Poètic, Mixtur o el Primavera Sound. S'encarrega de la comunicació de l'Acadèmia Catalana de la Música. És veu solista i compositor de temes pro-

Jornada Creacultura

Cultura i Salut Mental

Currículums

pis amb un primer àlbum anomenat HAM. És lletrista per a formacions musicals i impulsor de campanyes de comunicació per a la transformació social.

Ann Perelló,

creadora de l'espectacle *Nua*

És actriu i productora d'espectacles. Ha estat guardonada amb diferents premis per les seves interpretacions al cinema i ha treballat en televisió. És actriu multidisciplinària i compagina l'audiovisual amb el teatre. Actualment, treballa en el seu primer projecte propi, *Nua*, produït pel Teatre Principal de Palma, que ella mateixa protagonitza.

Aida Boix,

directora del Centre d'Art Lo Pati d'Amposta

És llicenciada en Història de l'Art per la Universitat de Barcelona (UB) on també va cursar el Màster d'Estudis Avançats en Història de l'Art en l'especialitat l'Art en la Societat.

Com a historiadora de l'art, ha treballat al departament de recerca i investigació dels Museus Vaticans i al MACBA. Des del 2017 dirigeix el Centre d'Art Lo Pati - Centre d'Art de les Terres de L'Ebre, amb seu a Amposta.

Compagina la feina de direcció amb el comissariat d'exposicions i la crítica d'art. Entre el 2018 i el 2021 va formar part de la junta directiva de l'Associació Catalana de Crítica d'Art (ACCA). La seva visió curatorial aposta per l'art emergent, les mirades des del feminisme i els processos artístics.

Roser Sanjuan,

responsable del Servei Educatiu del Centre d'Art La Panera de Lleida

Historiadora de l'art per la Universitat de Lleida (UdL), màster en gestió cultural i postgrau d'art actual per la Universitat de Barcelona (UB). Responsable del Servei Educatiu del Centre d'Art La Panera de Lleida, on dissenya i executa activitats relacionades amb tot tipus de públics i coordina diversos projectes artístics participatius. Ha impartit conferències en

Jornada Creacultura

Cultura i Salut Mental

Currículums

nombrosos congressos i seminaris d'educació artística, així com classes en màsters i postgraus d'educació i gestió cultural, entre altres. És autora d'articles sobre educació artística i ha exercit com a comissària en l'exposició itinerant *Plou, neva i pinta*.

Eloy Fernandez Porta,

comissari de l'exposició *Narcohumanisme*

És Doctor en Humanitats per la Universitat Pompeu Fabra (Premi Extraordinari de Doctorat). Assagista i professor de teories de la cultura i d'art contemporani al Programa d'Estudis Hispànics i Europeus de la UPF i a la Barcelona School of Management. Entre les seves publicacions, destaquen els assaigs *Afterpop* (2010), *Homo Sampler* (2008), *€®O\$* (2010), Premi Anagrama d'Assaig; *Emociónese así* (2013), Premi Ciutat de Barcelona, i *En la confidència* (2018), tots ells editats per Anagrama i el seu assaig *L'art de fer-ne un gra massa* (2018). És col·laborador de les revistes *Rockdelux*, *Jot Down*, *A*Desk* i *Núvol*. La seva obra ha estat traduïda a l'anglès, francès i portuguès.

Cinta Roig,

Cap de Biblioteques de les Terres de l'Ebre i Mariola Castaño, responsable del projecte *Biblioteques i Salut mental a les terres de l'Ebre*

Biblioteques i Salut mental a les terres de l'Ebre és un projecte impulsat per la Central de Biblioteques de les Terres de l'Ebre en col·laboració amb l'Institut Pere Mata d'Amposta -institució de salut mental- i els Serveis Territorials de Cultura a les Terres de l'Ebre. Aquest projecte va arrencar l'any 2017, quan es va iniciar aquesta col·laboració amb una acció conjunta a set biblioteques públiques al voltant del Dia Mundial de la Salut Mental. "Biblioteques i Salut mental a les terres de l'Ebre" va néixer en el marc del projecte *Biblioteques inclusives* del Servei de Biblioteques de la Generalitat de Catalunya.

Jornada Creacultura

Cultura i Salut Mental

Currículums

Emilio Rojo Rodes,

psiquiatra i membre col·laborador del Pacte Nacional de Salut Mental de Catalunya

Doctor en Medicina. Especialista en psiquiatria. Professor de Psiquiatria (UIC). Màster Universitari en Gestió Sanitària (UIC) i en Lideratge per la Gestió Política (UAB). Director mèdic de Germanes Hospitalàries-Benito Menni Complex Assistencial en Salut Mental (BM-CASM). Director assistencial del programa pilot Activa 't per la Salut Mental. Membre del GEMII-AC (Grup d'Estudis d'Invariància de la Mesura i Anàlisi del Canvi).

Entre els seus treballs consta la seva implicació en l'aplicació de la International Classification of Functionality (ICF) i el model de recuperació.

Membre col·laborador del Pacte Nacional de Salut Mental de Catalunya, sota la direcció de la Sra Magda Casamitjana.

La identitat cultural d'una persona li permet participar en la identitat col·lectiva de la societat a la qual pertany, avançar en el manteniment o construcció del seu projecte vital i créixer per sobre de símptomes, trastorns i malalties.

Mercè Torrentallé,

voluntària de la Federació Catalana de Salut Mental de Catalunya

És voluntària i activista per a la salut mental. És presidenta de l'Associació Salut Mental la Noguera, membre de la junta executiva de la Federació Salut Mental Catalunya i vicepresidenta d'Obertament. És escriptora i pintora, i ha estat comissària de l'exposició *Creativitat i salut mental* de la Coordinadora d'entitats de salut mental i addiccions de les Terres de Lleida, de la qual també en forma part.

Jornada Creacultura

Cultura i Salut Mental

Currículums

Melisa Mercadal,

psicòloga, musicoterapeuta i professora del departament de Pedagogia de l'ESMUC

Formada en Estudis superiors de música, al Conservatori Municipal de Música de Barcelona i llicenciada en Psicologia per la Universitat de Barcelona (UB), màster en Musicoteràpia per la Florida State University (USA) i Doctora en Educació Musical per la Universitat de Oregon (USA).

Com musicoterapeuta participa en diversos programes de musicoteràpia amb persones amb demència i els seus cuidadors amb el grup de Singular Música y Alzheimer (www.musicayalzheimer.com).

Ha publicat extensament, en l'àmbit nacional i internacional, articles científics en l'àrea de musicoteràpia i demències, així com aspectes professionals dels musicoterapeutes a l'Estat espanyol.

Sònia Gainza,

directora d'Apropa Cultura

Llicenciada en gestió d'empreses i amb estudis superiors de música. Amb experiència en l'empresa privada i pública en quatre sectors: distribució comercial i discogràfica, sector social, educació i cultura. Aquests quatre eixos han estat les llavors per a la creació d'Apropa Cultura, que treballa per millorar la vida de les persones en situació de vulnerabilitat a través de la cultura. Teatres, museus, auditoris i festivals d'arreu de Catalunya col·laboren amb Apropa Cultura perquè aquests col·lectius tinguin accés a la seva programació habitual de manera continua.

Apropa Cultura neix l'any 2006 amb la creença que la col·laboració pública-privada és possible, i amb la necessitat d'impulsar polítiques més transversals i eficaces entre cultura, societat, educació i salut.

Jornada Creacultura

Cultura i Salut Mental

Currículums

Beatriz Liebe,

productora executiva i artística de L'Altre Festival

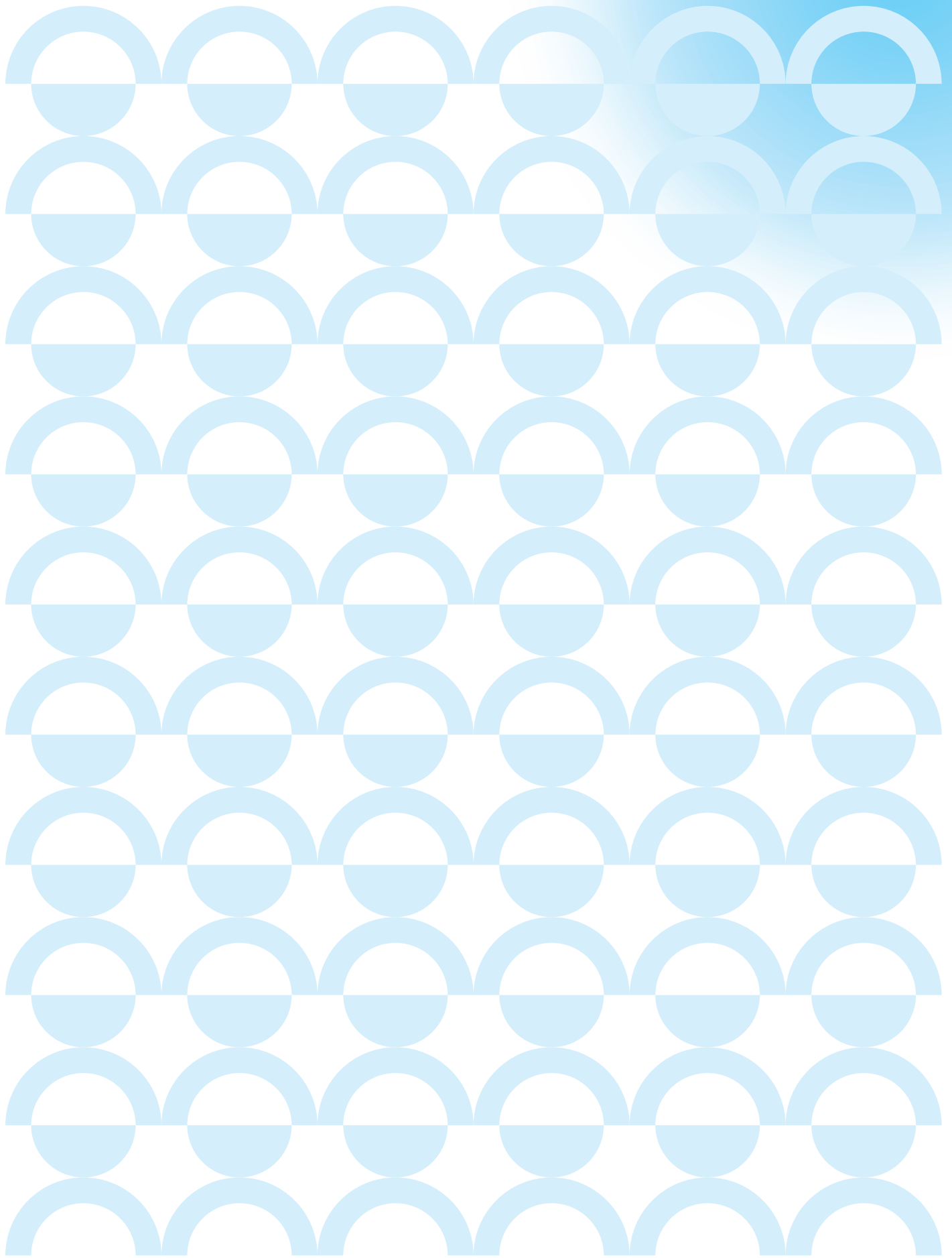
Creadora escènica i gestora Cultural, formada en interpretació teatral a la Universidad Católica de Chile i màster of Fine Arts Creative Producing a The Royal Central School of Speech and Drama, University of London, Regne Unit. Actualment, és productora executiva i directora artística de L'Altre Festival Internacional d'Arts Escèniques i Salut Mental, del qual també n'és cofundadora. Codirectora de Teatronika, Robotics for Society, Culture and Arts, on s'ha encarregat de la posada en escena dels diferents espectacles desenvolupats per la companyia i ha creat una metodologia en l'àmbit de cultura i educació STEAM, actualment aplicada a diferents projectes.

Núria Cañamares,

periodista cultural especialitzada en arts escèniques

És periodista cultural especialitzada en arts escèniques. Ha treballat en departaments de premsa, comunicació, públics, màrqueting, relacions públiques i protocol d'empreses de diversos sectors. També ha col·laborat en premsa, ràdio, televisió, digitals i agències. Actualment és consultora de comunicació en l'àmbit cultural. Ha treballat en premsa i estratègia de comunicació de diversos projectes culturals per a l'agència Both, People&Comms: *Billy Elliot El Musical*, Museu Egipci, Museu de les Aigües, Circ Cric, Torre Glòries, Homenatge a Joan Fuster i *La función que sale mal*, entre d'altres.

Jornada Creacultura

Cultura i Salut Mental

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura